

У сенци избора за председника Русије који су ових дана били главна вест, у Ирану су одржани парламентарни избори, први на нивоу државе после председничких избора 2009. године, када је у земљи дошло до нереда и покушаја извођења обојене револуције. Према незваничним резултатима, већину гласова, односно око 75 одсто гласова, у парламенту који има 290 посланика освојили су ултраконзервативци лојални врховном вођи ајатолаху Али Хамнеију. Тиме су Хамнеи, који семеђу народом доживљава као херој Исламске револуције из 1979, и његова струја однели превагу у одмеравању снага са главним ривалима, струјом актуелног председника Махмуда Ахмадинежада.

Избори који су у суштини представљали тестирање моћи више супротстављених конзервативних фракција, донели су губитак већинске подршке Ахмадинежаду, који је је покушао да доведе у питање неприкосновену власт Хамнеија у спољној политици земље и у обавештајној служби. У клерикалним круговима политика његове струје је представљена као искривљавање принципа Исламске републике, а Хамнеи је пре избора најавио иницијативу за промену устава, која би омогућила да председника бира Меџлис, односно ирански парламент. Велико олакшање иранским властима донела је висока излазност, која је и поред неучествовања главних реформистичких кандидата износила око 64%. Тиме су иранске вође, које су због нуклеарног програма изложене великом притиску Запада и најавима могућег рата, добиле подршку грађана и легитимитет за наредне одлуке. Избори су такође били значајни јер су указали у ком правцу ће се кретати иранско бирачко тело након што 2013. истекне Ахмадинежадов други председнички мандат.

Иако су на Западу иранске изборе одмах прогласили сумњивим због репресије над реформистима и присталицама вишемесечних протеста 2009, у новом Меџлису ће се према проценама наћи од 55 до 65 независних кандидата или оних који себе сматрају реформистима, и оних који већ седе у скупштинским клупама и нових. Међутим, и поред њиховог уласка у парламент, успех кандидата струје врховног верског вође ајатолаха Али Хамнеија је несумњив, и он је показао велику подршку теократији у Ирану и тврдом ставу те земље у нуклеарном спору са Западом. Гласање је донело велики замах ултраконзервативној струји коју оличава Али Хамнеи, а коментатори сматрају да ће овакав исход довести до даљег пада ауторитета председника државе Ахмадинежада, коме је популарност опала због економске кризе и санкција, и за кога се већ прогнозира

да ће мандат завршити као пасиван посматрач.

Иако је дошло до промене равнотеже моћи унутар иранског режима, избори неће нимало утицати на отопљавање односа и смањење напетости на Блиском Истоку, већ је могуће даље затезање. Процењује се и да политички односи унутар иранског режима не могу ни на који начин довести до ревизије иранске спољне политике, која се базира на нуклеарном програму и подршци Хезболаху и Палестини. Ирански Меџлис и нема много утицаја на спољну политику и безбедност, која је у највећој мери у рукама врховног вође Хамнеија, који је победом добио додатну подршку за своје тврде ставове. Многи посматрачи оцењују да је он екстремнији и од Ахмадинежада, који се сматра пријемчивијим за компромис, и поред своје радикалне реторике.

Оснажени победом на изборима, ултраконзервативци ће свакако у новом Меџлису имати пуну подршку у чврстом ставу према САД и Израелу, који према недељној изјави Барака Обаме, желе да натерају Иран да одустане од атомског програма дипломатским путем, али не одбацују и војни сценарио. Победа Хамнеијеве струје ће вероватно учинити да дипломатски напори Запада остану неуспешни, а да ли ће доћи до рата вероватно зависи не само од монолитности иранског отпора, већ и од расплета у Сирији.